

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยจำแนกตามตำแหน่ง รายได้ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตบริการของโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จำนวน 360 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ได้จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน และประชาชนทั่วไป คำนวณจากสูตร Yamane (1973) จำนวน 343 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ค่าอำนาจจำแนกความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ *t-test* และ *F-test* รวมทั้งการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe's

#### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน จำนวน 360 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95.3 เป็นประชาชนทั่วไป และผู้นำชุมชน มีเพียงเล็กน้อย (4.7 %) ด้านรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 75.0 มีรายได้ ตั้งแต่ 10,000 บาท/ เดือนขึ้นไป และร้อยละ 25.0 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท/ เดือน ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ มากที่สุด ร้อยละ 45.8 รองลงมา คือ รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 33.3 และค้าขาย ร้อยละ 20.8 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการวางแผนจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการติดตามและประเมินผล สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนจัดกิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่ชุมชนมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับ 3 อันดับแรกสูงสุดตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การเตรียมจัดทำข้อมูลสารสนเทศเผยแพร่กิจกรรม การเตรียมระบบป้องกันสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม อบรมฯ และการวางแผนและโครงการ

1.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่ชุมชนมีส่วนร่วม เรียงตามลำดับ 3 อันดับแรกสูงสุดตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่ การตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และการสนับสนุนงบประมาณ

1.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่ชุมชนมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับ 3 อันดับแรกสูงสุดตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเป้าหมาย การอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับโรงเรียน และการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่ชุมชนมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับ 3 อันดับแรกสูงสุดตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ชุมชน การนำข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมมาวิเคราะห์และประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด และการสื่อสารให้ประชาชนรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ไขในลำดับต่อไป

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโชดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จำแนกตามตำแหน่ง รายได้ และอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโชดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $p < .05$ ) โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนทั่วไป

2.2 จำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโชดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $p < .05$ ) โดยผู้มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท/ เดือน มีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท/ เดือน

2.3 จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $p < .05$ ) โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ และอาชีพค้าขาย

## อภิปรายผล

จากการวิจัยทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะของบุคลากรที่นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนได้นำหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัตินั้น ได้กำหนดให้ฝ่ายความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นกลไกหลักรับผิดชอบในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น มาใช้อย่างเหมาะสม มีการกำหนดหน้าที่ ที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่ใช้ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการ การจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงาน การประสานงาน และการแก้ปัญหาในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม, 2556) ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและผลการวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นสำคัญบางประเด็น เช่น จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์ (2549, หน้า 176-177) ได้สรุปไว้ว่า การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม การดำเนินกลยุทธ์ต้องประสานงานให้กลยุทธ์และขั้นตอนการปฏิบัติดำเนินไปอย่างราบรื่นและก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดแก่องค์กร โดยผู้รับผิดชอบในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ทำความเข้าใจกลยุทธ์ 2) กำหนดแผนปฏิบัติการ 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) ประเมินโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศศักดิ์ หม่อนกัณหา (2553) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ และพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกมล

นามวงษา และคณะ(2551) ที่ได้วิจัยเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงาน  
แนะแนวโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระแก้ว และพบว่า ระดับความต้องการ  
มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการ  
ดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล  
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบประเด็นดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนจัดกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา  
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดหินทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม  
อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบ  
การจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษา  
ตอนปลาย ซึ่งมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนทำให้ชุมชนเข้าใจง่าย อีกทั้งโรงเรียนได้เพิ่มช่องทาง  
ในการสื่อสารที่ดีกับชุมชนอย่างหลากหลาย สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน  
อยู่เสมอ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (โรงเรียนเทศบาลวัดโขดหินทาราม, 2556) ดังนั้น  
จึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง การวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิด  
ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและผลการวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นสำคัญบางประเด็น เช่น ปาริชาติ  
วลัยเสถียร (2543, หน้า 152-153) ได้สรุปไว้ว่าปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ  
พัฒนาที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ ได้แก่ การสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม  
ของประชาชนโดยระบบต่าง ๆ ของราชการ ที่เอื้ออำนวยและเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม  
และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ตรงดำนกลาง (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วม  
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโนนสูง จังหวัด  
นครราชสีมา และพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับ  
ปานกลาง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ ไพศาลภูมิ (2546) ที่ได้ศึกษาความต้องการ  
ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน  
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และพบว่า ความต้องการ  
ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา  
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดหินทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม  
อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้  
ผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมพิจารณากำหนดลำดับความจำเป็น/ ความสำคัญในการใช้งานทรัพยากร  
บุคคลในห้องเรียน ซึ่งมีปริมาณที่จำกัดและแตกต่างกันให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และร่วมกัน  
คัดเลือกบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน ต่อ

ปีการศึกษา เข้ามาร่วมคิด ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมรักษาระยะของ ที่เป็นกิจกรรมการประกวดเล่านิทานภาษาถิ่นระยอง การให้ความรู้เกี่ยวกับ ภาษาถิ่น การอบรมมัคคุเทศก์น้อย กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นกิจกรรมสนับสนุนในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน (โรงเรียนเทศบาลวัดโจดทิมทาราม, 2556) การวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและผลการวิจัยที่ผ่านมา ในประเด็นสำคัญบางประเด็น เช่น พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2543, หน้า 12) กล่าวว่า เหตุผลที่ทำให้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ งามอาจ ไพศาลภูมิ (2546) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และพบว่า ความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บำเหน็จ จินขาวขำ (2545, หน้า 80) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และพบว่า ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโจดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือหลักสูตรมีความ ชัดเจนเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น ได้แก่ การจัดทำและพัฒนาข้อมูลแหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่นในเขตบริการของโรงเรียน กิจกรรมงานสืบสานประเพณีลอยกระทง เป็นต้น (โรงเรียนเทศบาลวัดโจดทิมทาราม, 2556) การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร เกิดสุข (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาสถานศึกษาโรงเรียนกันทราราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด พรหมจ้อย และคณะ (2550, หน้า 180) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการยกระดับการศึกษาของประชากร วัยแรงงานตาม Roadmap กศน. และพบว่า ในด้านการวางแผนจัดกิจกรรม ด้านการจัดสรรทรัพยากร สำหรับจัดกิจกรรม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโชดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การออกแบบหรือการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ง่ายและเป็นระบบ ตามสภาพจริงในรูปแบบของฐานข้อมูล โดยโรงเรียนได้สร้างแบบประเมินทุกกิจกรรม เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาถิ่นระยอง แบบสำรวจความพึงพอใจจากผู้ให้บริการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และแบบสำรวจความพึงพอใจด้วยช่องทางเว็บไซต์ของโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ประสานงานเยี่ยมบ้านนักเรียนและให้ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนร่วมประเมินนักเรียน (โรงเรียนเทศบาลวัดโชดทิมทาราม, 2556) การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ ไพศาลภูมิ (2546) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และพบว่า ความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ตรงด้านกลาง (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลโชดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง รายได้ และอาชีพ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตำแหน่งของกลุ่มผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ จำนวน 17 คน โดยผู้นำชุมชนดังกล่าวมีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีอาชีพค้าขาย และมากกว่าผู้มีอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ ขณะที่ผู้มีอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ รายได้ตั้งแต่ 10,000 บาท ต่อเดือนขึ้นไป มีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ต่อเดือน และตำแหน่ง ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนทั่วไป (โรงเรียนเทศบาลวัดโชดทิมทาราม, 2556) จึงทำให้มีความรู้, ประสบการณ์ และเวลาว่างพอ ที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน อีกทั้งมีความตระหนักต่อความสำคัญและสามารถเห็นผลกระทบต่อประเด็นปัญหาได้ จึงทำให้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน ดังนั้น สภาพ

การปฏิบัติงานตามกิจกรรมจึงแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต โดยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามรายได้ พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาท/ เดือนขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านมากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รายได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความพร้อมด้านเวลา ทรัพยากร และความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยกลุ่มรายได้มากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จึงมีเวลามาช่วยโรงเรียนได้มาก (โรงเรียนเทศบาลวัด โชคทิพาราม, 2556) ดังนั้น จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2543, หน้า 293) ได้สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและมีต้นทุนค่าใช้จ่าย รวมทั้งบางเรื่องยังต้องมีความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องมีส่วนร่วม แต่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนไม่น้อยที่ขาดความพร้อมในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้หรือหากเข้าร่วมก็อาจเป็นการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา (2543) ที่ได้ศึกษาระดับและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ และพบว่าข้าราชการมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ รายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ อายุ เพศ อายุราชการ วิชาที่สอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หุยนันทน์ จันทะโช (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี และพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่อาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ เพราะเป็นงานปกติเกี่ยวกับสินค้าและบริการ จึงมีความพร้อมเข้าร่วมมากกว่ากับกลุ่มอาชีพรับจ้าง

หรืออื่น ๆ โดยสอดคล้องกับงานวิจัย นกคณ นามวงษา และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานแนะแนวโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระแก้ว และพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานแนะแนวโรงเรียน จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน รวมทั้งด้านการวางแผนตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม ดังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์ของกลุ่มผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้ที่มีอาชีพค้าขาย ที่มีสถานที่ทำงานอยู่ในแหล่งที่มีทรัพยากร จึงมีความสามารถจัดกิจกรรมในการจัดหาทรัพยากรตามหลักการได้อย่างทันเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันทน์ (2544, หน้า 174) ได้กล่าวว่า ผู้นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้สำเร็จต้องมีทักษะ มีความสามารถจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ กำลังคน และระยะเวลาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่นิยมทำงานเป็นทีมซึ่งจำเป็นต้องมีผู้นำที่สามารถบริหารความรู้และความเชี่ยวชาญในทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด พรหมจ้อย และคณะ (2550) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการยกระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานตาม Roadmap การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และพบว่า ในด้านการจัดสรรทรัพยากรภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนกิจกรรมอื่นมีส่วนร่วมในระดับน้อย

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเทศบาลวัดโขดทิมทาราม สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครระยอง มีข้อเสนอแนะของการนำไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนจัดกิจกรรม ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเปิดโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลปัญหาความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมทุกด้านของผู้เรียน อีกทั้งเผยแพร่ข้อมูลที่ได้ให้ชุมชนทราบ โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา และมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ด้านการจัดสรรทรัพยากร ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้สนับสนุนบุคลากรด้านการศึกษา การให้ข้อมูลข่าวสาร วิทยาการใหม่ ๆ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่มเป้าหมาย และการติดต่อประสานขอความช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อศึกษาประเภทของภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ควรศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อยกระดับเป็นเครือข่ายที่มีคุณภาพต่อไป
3. ควรทำการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับสถานศึกษาที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลแล้ว